

Luk i strijela kroz povijest

/21/

LITERATURA

Uredio: Goran Blažević

Luk i strijela kao oružje za rat i lov poznato je svim narodima još od prapovijesti. Javlja se u različitim oblicima i veličinama kod različitih naroda i izrađuje se od različitih materijala. Najkraći, ali po nekim mišljenjima najubojitiji bio je Tursko –mongolski luk (60-70 cm dužine). Za njega se slobodno može reći da je bio prvi sastavljeni luk, jer se izrađivao od različitih materijala koje se spajalo lijepljenjem po slojevima što je ovom luku davalo izvanrednu snagu. To je također prvi luk sa dvostrukom krivinom, što je poboljšalo performanse luka u odnosu na tadašnje poznate za gotovo 100%. Na žalost tehnologija ovog izuzetnog oružja je nepovratno izgubljena. Postoje podaci da je strijela izbačena iz ovog luka mogla dobaciti 900 metara. Najveći luk u povijesti se izrađivao u srednjovjekovnoj Engleskoj. Bio je dužine od 1,80 m do 2,60 m. Imao je ogromnu snagu i oklopi mu se nisu mogli oduprijeti. Zahtijevao je veliku snagu i vještinu streličara da bi se mogao rabiti. Koliku je snagu zahtijevao mogu pokazati neka arheološka istraživanja koja su proučavajući kosti streličara iz srednjeg vijeka došle do zaključka da su kosti podlaktice streličara za 1/3 deblje od kostiju prosječnih ljudi toga doba. Kod drugih naroda javljaju se lukovi različitih veličina i od različitih materijala, u zavisnosti od namjene i dostupnosti sirovina za njihovu izradu, povijesnog razdoblja, trenutnog stupnja tehnologije, itd.

U Japanu uporaba luka i strijele ima dugu povijest. Postoje podaci da su se luk i strijela rabili za lov još u Djomon razdoblju (700-250. g. p .n. e.), ali i za ratove u Jojoi razdoblju (400 g. p. n. e - 300. g. n. e.), tako da se slobodno može reći da Kyudo vuče korijene iz prapovijesti. Luk i strijela su bili osnovno oružje Japanskih ratnika dok još nije bila uspostavljena klasa samuraja, a i osnovno oružje samuraja do 14 stoljeća kada zbog promjene načina ratovanja sablja polako postaje osnovno oružje. Samuraji iz desetog stoljeća svoj su ratnički poziv nazivali “put luka i strijele” iako sablja postaje glavno oružje ali i obilježje klase samuraja, oni ne zapostavljaju luk i strijelu, već vježbaju njihovu uporabu kroz posebnu disciplinu pod nazivom Kyujutsu. Naravno postojalo je nekoliko različitih škola od kojih su neke osnovane još u desetom stoljeću (Heki - ryu, osnivač Tsugu Zensō). U šesnaestom stoljeću dolaskom portugalaca u Japan stiglo je vatreno oružje koje istiskuje iz uporabe ne samo luk već i ostale hladna oružja. Sablja ostaje kao simbol vladajuće klase, dok luk i strijela opstaju u nekim institucijama, naročito sudovima, gdje imaju ceremonijalnu ulogu, i u samostanima gdje se njegovala kao spiritualna umjetnost.

Tu praktična uporaba gotovo nestaje, a spiritualna i ceremonijalna praksa se dovodi na najviši mogući nivo. Tu je nastao Kyudo kakvog danas znamo. Suvremeni Kyudo od svih borilačkih vještina zahtjeva najmanje snage i bazira se na psihološko - filozofskoj komponenti. Po formi i načinu prakticiranja najbliži je filozofiji Zena. Može se čak reći da čovjek prakticirajući kyudo prakticira Zen. Na suvremeni kyudo najveći utjecaj, pored Zena na filozofsko-spiritualnom nivou, izvršili su dva stila Kyudjucua na tehničkom nivou. To su Ogasawara - ryu koji je ime dobio po svom osnivaču Ogasawara Nagahideu i Heki ryu. Odjeća - hakama i keikogi nešto se razlikuju od klasičnih. Luk je od bambusa i nije se mijenjao od dvanaestog stoljeća. Strijele su također od bambusa i prilagođene su dužini luka i ruku korisnika. Vježba se na otvorenom ili u posebnoj djelomično pokrivenoj prostoriji ispred koje je otvoren prostor.